

Norges Frikirkeråd
The Council of Free Churches in Norway

Postboks 5816 Majorstua,
N-0308 OSLO
Besøksadresse:
Kirkens hus,
Underhaugsveien 15.
Telefon.: +47 22 93 28 60.
Telefaks: +47 22 93 28 69
e-post: nfrikirk@online.no

Bankgiro: 3000 14 78594
Org.nr.: 963 063 326

Det Kongelige Kultur- og kirkedepartement
Administrasjons- og økonomiavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo 10.04.03

Høringsbrev – Endringer i lov om trossamfunn og ymist anna og endringer i lov om tilskot til livssynssamfunn

Norges Frikirkåd (NFR) har mottatt fra Kultur – og Kirkedepartementet "Høringsbrev – Endringer i lov om trossamfunn og ymist anna og endringer i lov om tilskot til livssynssamfunn". NFR har gjennomgått det tilsendte materiale og vil i sakens anledning uttale følgende:

Da Norges Frikirkeråd høsten 1997 ba daværende Kirke- utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun å ta initiativ til en gjennomgang av trossamfunnsloven var det av flere grunner. Den etablerte praksis ivaretok ikke i tilstrekkelig grad prinsippet om likebehandling av trossamfunnene. Videre var det lite tilfredstillende for trossamfunnene å til stadighet konfronteres med presseoppslag omkring dobbeltmedlemskap, søknader om tilskudd for avdøde personer med mer. Det bidrog til å sette trossamfunnene i et dårlig lys i opinionen, noe som det i de færreste tilfeller var grunnlag for. NFR ønsket derfor en gjennomgang av prosedyrer og forvaltning slik at svakhetene i gjeldende rutiner i størst mulig utstrekning ble eliminert.

NFR bidrog aktivt som konsulent for den interdepartementale arbeidsgruppen som utarbeidet rapporten "Tro- og livssyn som grunnlag for tilskudd og offentlige funksjoner" som ble avlevert i 2000. I vårt høringssvar til rapporten sluttet vi oss bl.a til prinsippene for endring av medlemsregistrering og kontroll med denne.

Medlemsinformasjonen bør sendes direkte til kontrollorganet.

Vi vil imidlertid ikke legge skjul på at for mange medlemmer i de frikirkelige trossamfunn vil en elektronisk kontroll av enkeltmenneskers trostilhørighet basert på fødsels- og personnummer vekke motforestillinger og negative assosiasjoner.

NFR vil imidlertid vektlegge at et slikt system langt bedre ivaretar enkeltmedlemmers anonymitet enn gjeldende praksis. I dag sitter saksbehandlere på kommunkontoret og gjennomgår medlemslistene manuelt der medlemmene er identifiserbare med fullt navn. En anonymisert kontroll i et sentralt organ har derfor fordeler i forhold til dagens lokalt baserte manuelle kontroll.

NFR vil derimot peke på de utfordringer som den foreslåtte løsning innebærer når det gjelder datasikkerhet. Vi hadde forventet at departementet mer inngående hadde beskrevet prosedyren for distribusjon av data mellom trossamfunnene og fylkesmennene og videre til det organ som skal stå for den tekniske kontrollen. NFR er skeptisk til at medlemsinformasjonen skal distribueres til kontrollorganet via et ekstra forvaltningsledd. Vi mener at jo flere hender som har hånd om denne sensitive informasjonen, jo større er risikoen for at deler av denne kan komme på avveie. NFR vil derfor anmode departementet å organisere kontrollen slik at medlemsinformasjonen sendes direkte til kontrollorganet.

Innsamling av fødsels- og personnummer.

NFR har merket seg at departementet i høringsnotatet sier: "Det kan for enkelte trossamfunn være et krevende arbeid å innhente fødsels- og kommunenummer fra alle sine medlemmer. Departementet vil søke å finne frem til en ordning som gjør at det kan være mulig å innhente fødsels- og kommunenummer for alle tros- og livssynssamfunn samlet, og slik at departementet kan dekke noe av utgiftene knyttet til en slik fellesbestilling."

NFR er enige i denne vurdering, men vil tilføye følgende: Ettersom Den norske kirke (Dnk) har fått opprettet sitt sentrale medlemsregister (SMR) med bakgrunn i Folkeregisteret og således fått fødsel- og personnummer med "på kjøpet", er det en selvfølge ut fra prinsippet om likebehandling av trossamfunn, at det offentlige i denne saken er trossamfunnene behjelpelig med å innhente denne informasjonen.

Forholdet til SMR

Hensikten med omleggingen av rutinene for medlemskontroll er at trossamfunnene skal få de offentlige tilskudd de har krav på etter prinsippene i trossamfunnsloven. Dnk får rammebevilgninger basert på stat og kommunes lovpålagte forpliktelser overfor Dnk uten dokumentasjon av medlemstall. Men Dnks medlemstall er ikke saken ivedkommende ettersom dette er det viktigste parameter i beregningen av størrelsen på tilskuddet pr medlem i de andre trossamfunnene. Det må derfor stilles de samme krav til nøyaktighet i Dnks medlemsregister som til de andre trossamfunnenes register.

Dette aktualiseres særlig på bakgrunn av den spesielle metoden som ble brukt for å etablere SMR. Da benyttet man seg av negativ registrering. Alle norske borgere ble innlemmet i SMR og eliminert etter hvert som man mottok positiv informasjon om at disse var medlem i et annet tros- eller livssynssamfunn eller utmeldt. Denne metoden vakte sterke reaksjoner i de andre tros- og livssynssamfunnene. De prinsipielle innvendingene til tross, NFRs medlemssamfunn valgte etter råd fra NFR å samarbeide med Dnk om denne prosessen. Fremdeles får vi melding om medlemmer i frikirkelige trossamfunn som er innlemmet i SMR. Det skjer ved at de får tilbud om "Min kirkebok", får tilsendt valgkort for menighetsrådvalg, eller at kommunen nekter å utbetale tilskudd for medlemmer den ved urettmessig bruk av SMR i kontrollen av trossamfunn, også har funnet i SMR.

NFR vil at departementet også skal være klar over de følelsesmessige reaksjoner dette har skapt hos mange frikirkelige. Enkelte aldri har vært medlem av Dnk eller de jar i tidligere tider mot stort press fra majoritetskirken valgt å melde seg ut. Det virker derfor uheldig når departementet finner grunn til å måtte endre forskriften for SMR utelukkende for at dette kan tas i bruk i kontrollen av de andre trossamfunnene. Med bakgrunnen i den prinsipielt betenkelige metode som ligger til grunn for opprettelsen av SMR og andre trossamfunnenes erfaring med feilkilder i SMR, er der et tilsvarende behov for å kontrollere SMR og de andre tros- og livssynssamfunnenes medlemsregister begge veier. NFR vil støtte forslaget til endring av forskrift for sentralt medlemsregister i Dnk, dog med en annen begrunnelse enn departementets egen.

Likebehandling av trossamfunnenes og Dnks medlemmer

Når trossamfunnene pålegges å underrette hvert enkelt medlem om at deres fødsels- og personnummer i kontrolløyemed skal registeres i et midlertidig register over medlemmer i trossamfunn, så må Dnk pålegges å gjøre det samme overfor sine medlemmer så lenge dette register er en del av den samme kontrollen. I forbindelse med opprettelsen av SMR fremmet NFR i møter med Kirkeavdelingen i det daværende KUF-departementet krav om at alle som var innlemmet i SMR skulle orienteres om dette slik at de som uberettiget var oppført i registeret kunne melde fra om dette. Det prinsipielt korrekte i en slik prosedyre ble erkjent, men avvist under henvisning til kostnadene. Det koster ikke de andre trossamfunnene noe mindre å gjøre dette. NFR vil under henvisning til prinsippet om likebehandling av trossamfunn kreve at også Dnk må underrette sine medlemmer på lik linje med de andre trossamfunnene så lenge deres medlemmer skal innlemmes i det midlertidige registeret.

NFR vil be departementet vurdere en alternativ løsning på dette dilemma: Statens informasjonstjeneste rykker ut med informasjonsannonser der medlemmer av Dnk og de andre tros- og livssynssamfunnene blir underrettet om opprettelsen av et slikt register og muligheten for ved henvendelse til sitt trossamfunn å reservere seg.

Krav om harmonisering av Kirkelovens §3.1 og Trossamfunnslovens §5.3.

I høringsbrevet kommenterer departementet forskjellen i de ovenfor nevnte lovparagrafer og antyder at de kan være årsak til dobbeltmedlemskap. Norges Frikirkeråd har helt tilbake til behandlingen Kirkeloven i 1996 pekt på det uheldige i at disse to lovene har ulike regler for samme sak. Når departementet selv har pekt på det problematiske ved dette, har NFR forventninger til at man i forbindelse med den pågående revisjon av trossamfunnsloven vil sørge for en harmonisering av lovteksten i de to lovene på dette punkt.

Ikrafttreden

NFR stiller seg tvilende til at både trossamfunn og myndigheter vil være i stand til å oppfylle de forutsetninger som må være tilstede for at nyordningen kan tre i kraft fra 2004 slik høringsbrevet forutsetter. Det vil etter NFRs oppfatning være klokt å gi trossamfunnene tid til å forberede omleggingen både praktisk og psykologisk.

Vennlig hilsen

for Norges Frikirkeråd

Dag Nygård
Generalsekretær